

7 VALBŘICH (Wałbrzych)

Víte, že...? *Nacisté ve městě vybudovali mauzoleum věnované památce 23 zabitých členů národního socialistického hnutí ve Slezsku. Uprostřed nádvoří ustavičně hořel věčný plamen Walhally a mauzoleum bylo údajně pro nacisty místem černého kultu. Bylo zde objeveno několik desítek tajných podzemních chodeb a traduje se, že stavba byla propojena s komplexem podzemních továren Riese. Dnes z mauzolea zbyla pouze ruina.*

Místní legenda také praví, že nedaleko Walbrzychu prchající nacisté ukryli vlak plný kradeného zlata a jiných cenností.

Více než stotisícové město Valbřich (Wałbrzych) leží přibližně 70 km od Wroclawi, hlavního města Dolnoslezského vojvodství. Mnohem blíže to mají obyvatelé Walbrzychu do České republiky. Státní hranice je vzdálená pouhých deset kilometrů a do Trutnova je to odtud necelých padesát. Město, ležící v mírném údolí obklopeném horami, je ideální pro milovníky přírody a sportu. Prochází tudy mnoho pěších stezek a cest pro silniční a horskou cyklistiku. Město se na začátku 19. století stalo plnohodnotným industriálním centrem, a to díky rozkvětu hornictví a tkalcovství. Průmyslový význam města ještě na začátku 20. století podpořil vznik sklárny a keramiky, z nichž mnohé fungují dodnes.

 114 930

 Vratislav (Wrocław) – 77 km

 Centrum Informacji Turystycznej i Kulturalnej
Rynek 9, 58-300 Wałbrzych
Tel.: +48 74 66 66 068
Email: cit@starakopalnia.pl
walbrzych.pl

CO MUSÍTE VIDĚT

Na náměstí si zaslouží pozornost nejen tři nejstarší domy (dům Pod Kotvou, Se třemi růžemi a Pod Atlanty), ale také řada vináren, v nichž si na konci 18. století vychutnával svou skleničku i slavný německý spisovatel Johann Wolfgang Goethe. Za návštěvu stojí i nejstarší **městská těžební věž Thorez**, v níž je od roku 1999 instalována **pobočka Průmyslového a technologického muzea**. Ta je zaměřena na historický vývoj těžby uhlí ve městě a v jeho okolí. Největším klenotem města je bezesporu tajuplný **zámek Książ** (→ s. 40), který měl plnit funkci Hitlerova sídla. Nedaleko zámku byl na počátku 20. století vybudován palmový skleník, kde lze najít cca 250 druhů rostlin z různých klimatických pásem téměř z celého světa.

Stara Kopalnia – Centrum Nauki i Sztuki w Wałbrzychu- Vědecko-umělecké centrum

Centrum vědy a umění Stara Kopalnia je největší atrakcí průmyslové turistiky v Polsku. Nachází se na území dřívějšího uhelného dolu Julia. Revitalizace (dokončená v roce 2014) největšího valbříšského dolu, zaměstnávajícího v době své největší slávy několik tisíc horníků, umožnila vznik výjimečného objektu. Jedná se o 4,5 hektaru historických průmyslových objektů, obohacených o autentické vybavení, zahrnující zabezpečený a návštěvníkům zpřístupněný strojový park. Díky průvodcům (horníkům, kteří byli kdysi zaměstnáni v uhelném dole Julia), pracujícím v centru Stara Kopalnia, si může každý návštěvník nejen prohlédnout velkou část důlní infrastruktury, ale má také možnost seznámit se se specifiky nebezpečné a náročné práce horníka.

starakopalnia.pl

VELKÝ OKRUH ČESKO-POLSKÝM POHRANIČÍM

VÝLETY DO OKOLÍ

*Pokud se rozhodnete vydat na sever od města Valbřich a dále do polského vnitrozemí, zastavte se ve **Sвідnici 1** a **Jaworze 2**, kde si můžete prohlédnout unikátní dřevěné kostely zapsané na seznamu UNESCO (→ s. 48). Techničtí nadšenci mohou strávit dlouhé hodiny v Muzeu průmyslu a železniční dopravy v Jaworzyně. K příjemným procházkám a cykloturistice vybízí Přírodní rezervace Wawoz.*

Města Javor a Świdnica dělí 30 km, ale spojuje je unikátní architektonický úkaz – kostely míru – od r. 2001 zapsány na seznam UNESCO. Oba vznikly ve druhé polovině 17. stol. po nastolení míru po třicetileté válce, kdy císař Ferdinand III. Habsburský přiznal obyvatelům Slezska právo na výstavbu kostelů míru pod podmínkou, že budou dřevěné, ve vzdálenosti na dostřel dělové koule z městských hradeb. Tak vznikly dřevěné, navenek nenápadné, ale uvnitř velmi zdobené kostely. Kostel v Javoru pojme 6 000 osob, kostel ve Świdnici 7 500 osob.

Muzeum průmyslu a železniční dopravy (Muzeum Przemysłu i Kolejnictwa na Śląsku w Jaworzynie Śląskiej)

Historický železniční park obsahuje objekty z doby od roku 1890 do 70. let 20. století. Sběrka se skládá ze 40 parních lokomotiv (polské, německé, anglické a americké výroby), elektrických a dieselových lokomotiv, 50 vagonů a jiných železničních vozidel rozmístěných na kolejích o celkové délce 2 km. V muzeu si návštěvník může vyzkoušet tzv. „Parní trasu“ - lze se svést parní lokomotivou TKt48-18 nebo československým motorovým vagonem „Motorák“ z roku 1956. V průběhu jízdy jsou prezentovány důležité železniční objekty – např. vodní jeřáb, stavba olejárny a pískovny, montážní kanál, propadlo apod. V muzeu se nachází také sbírka historických motorek Harley-Davidson – největší v Polsku (modely z let 1924–1984 jsou zrestaurované a technicky funkční) a expozice automobilových hraček.

muzeumtechniki.pl

Myslibořská rokle (Wąwóz Myśluborski w Parku Krajobrazowym Chełmy)

CHKO – Park Krajobrazowy Chełmy – Wąwóz Myśluborski (Myslibořská rokle) je jediným místem v Polsku, kde roste vzácná odrůda kapradí. V chráněné krajinné oblasti vznikla naučná stezka dlouhá 4,5 km a také cyklostezka (9 km).

Západně od Valbřichu můžete najít cisterciácký **klášterní komplex v Křesoboři (Krzeszów)** (→ s. 47) a **podzemní komplex (Riese) v Kamiennéj Górze** (→ s. 61), kde rozluštíte další tajemství z doby 2. světové války. Jih a jihovýchod směrem od města láká návštěvníky především svými podzemními systémy chodeb vybudovanými nacisty.

Ve Wojslawicích, východně od Valbřichu, můžete prozkoumat jednu z nejvýznamnějších dendrologických zahrad v Polsku – místní **arboretum**.

Arboretum Wojsławice

Arboretum zabírá plochu přes 65 hektarů, rozkládá se v nadmořské výšce 250–275 metrů. Nachází se zde cca 2500 druhů dřevin a 3500 druhů jiných rostlin. Zahrada disponuje velkou kolekcí rododendronů, lilí, a zimostrázů. Wojsławické arboretum má dlouhou tradici, již v roce 1821 byl na jeho místě zřízený romantický park. O 60 let později byl přeměněn na rododendronovou zahradu. Po roce 1946 byla zahrada znárodněna, řízena po nějakou dobu jako státní statek a nakonec upravena do současné podoby.

TIP! Trasa regionální kuchyně – „Chutě Dolního Slezska” („Szlak kulinarny „Smaki Dolnego Śląska”)

PRAVIDELNÉ AKCE

DUBEN–ZÁŘÍ

Květinový festival na zámku Książ (Festiwal Kwiatów na Zamku Książ)
Sudety MTB Zone Cup, Valbřich

KVĚTEN–ZÁŘÍ

Koncerty Míru, Javor

KVĚTEN

Středověký jarmark na zámku Grodno

ČERVEN

Dolnoslezský Festival Polévky (Dolnośląski Festiwal Zupy w Jedlinie-Zdrój)

ČERVENEC

Castle Party na hradě Bolków

